

**ФОТОГРАФІЧНІ КЛІШЕ З КОЛЕКЦІЇ КОЛИШНЬОГО
МУЗЕЮ КНЯЗІВ ЛЮБОМИРСЬКИХ У ФОНДІ ІНСТИТУТУ
ДОСЛІДЖЕНЬ БІБЛІОТЕЧНИХ МИСТЕЦЬКИХ
РЕСУРСІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ
БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ імені В. СТЕФАНИКА**

Роман Голій

канд. іст. наук, науковий співробітник відділу наукових досліджень спеціальних видів документів Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8149-2470>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2021-13\(29\)-22](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2021-13(29)-22)

Подано загальну характеристику колекції фотографічних кліше колишнього Музею князів Любомирських. Виділено комплектування, мету і завдання збірки. Окреслено хронологічні межі колекції та названо окремих авторів кліше. Зроблено тематичний огляд збірки, здійснено класифікацію кліше за предметом зображення. Названо кліше, на яких відображено діяльність Національного інституту ім. Осолінських та Музею князів Любомирських до 1940 р.

Ключові слова: *фотонегативи, кліше, Музей князів Любомирських.*

У Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника фотографічні кліше (фотонегативи на скляних або плівкових пластинах) зберігаються з часу заснування установи. Значну частину цього фонду становлять збірки інституцій, які діяли у Львові до 1940 р. [1], зокрема колекція кліше Музею князів Любомирських, ліквідованого у січні 1940 р.

Відповідно до рукописної інвентарної книги, збірка кліше Музею князів Любомирських нараховувала 2910 одиниць, з них ідентифіковано 2864 кліше*. Отже, майже уся колекція Музею (98 %) — збережена та віднайдена у сховищах національної бібліотеки.

© Голій Р., 2021

* Сучасні інвентарні номери: НГ 1218 – НГ 3902, НГ 5128, НГ 5129, НГ 6660 – НГ 6819, НГ 11807 – НГ 11823.

Серед досліджених пам'яток, які зберігались у Музеї князів Любомирських в 1920–1930-х роках, колекцію кліше зазвичай не згадано [6, s. 20; 11, s. 16]. Частину цієї колекції презентувала Уляна Красник на Міжнародній конференції у 2014 р. [5]. Дослідниця зробила загальний огляд збірки: вказала матеріал і розмір кліше*, зазначила спосіб зберігання й інвентаризації збірки (кліше вставлено у пронумеровані пергаментні конверти, а конверти — в оригінальні картонні коробки з маркуванням Музею князів Любомирських по 60 одиниць у кожній), виділила умовні тематичні групи збірки (портрети відомих історичних осіб, портрети діячів культури, фоторепродукції творів мистецтва, світлини історичних документів, стародруків, печаток, грамот, фотографії місцевостей). У тезах доповіді У. Красник виокремила фотонегативи, які зафіксували важливі події та повсякденні факти діяльності Національного інституту ім. Оссолінських та Музею князів Любомирських. За її підрахунками, рукописний інвентар налічував 124 кліше, які безпосередньо стосувалися історії створення та діяльності Оссолінеуму, з них 32 одиниці втрачено [5, с. 132].

Сучасні польські науковці більше уваги приділяють вивченню фотографії XIX – першої половини XX ст. [7–10; 13; 14]. Негативи на склі опрацьовано в контексті певних колекцій світлин чи робіт окремих фотографів [10; 12]. Відомості про львівські ательє зібрано у докладних українських і польських довідниках [2–4; 15].

Комплектування, мета і завдання збірки. Враховуючи тематику кліше, можна припустити, що колекцію комплектували плано-мірно, відповідно до завдань, які окреслила адміністрація Музею. Певну частину збірки подарували працівники Оссолінеуму та особи, причетні до цього закладу. Так, у згаданій рукописній інвентарній книзі зазначено, що фотонегативи дарували директор Оссолінеуму Л. Бернацький (НГ 2762 – НГ 2771) та доктор Т. Маньковський (НГ 2100 – НГ 2147). Можливо, деякі кліше купили у приватних осіб, фотографів тощо.

Мету колекції визначити складно, адже документальних матеріалів про її комплектування є дуже мало. Зважаючи на те, що більша частина фотонегативів містить зображення мистецьких

* Кліше переважно скляні, іноді плівкові, найчастіше формату 9 × 12 і 13 × 18 см.

пам'яток, можна припустити, що збірка була заснована для того, щоб за потреби виготовляти позитивні фотографічні та друковані зображення культурних цінностей: ілюстрації, репродукції, фотокопії, діапозитиви тощо.

Гіпотетично можна виокремити такі завдання збірки:

- зберегти фотозображення творів образотворчого мистецтва, історичних артефактів, зокрема тих, які були пов'язані із Музеєм князів Любомирських та Національним інститутом ім. Оссолінських;
- зафіксувати вигляд експозиційних залів Музею князів Любомирських та Національного інституту ім. Оссолінських;
- зберегти фотозображення окремих архітектурних і скульптурних об'єктів та загального вигляду місцевостей;
- комплектувати фотопортрети персоналій Оссолінеуму;
- зберегти фотодокументи суспільно-історичних подій, зокрема тих, які стосувалися Оссолінеуму.

Тематика збірки. Відповідно до завдань, збірку комплектували у кількох напрямках, які обумовили її тематичне різноманіття. Уточнюючи класифікацію, запропоновану У. Красник, можна умовно виокремити два змістових блоки фотонегативів: предметні та подієві. Водночас варто зазначити, що предметні кліше становлять значно більшу частину.

До предметних кліше належать фотографії творів мистецтва (пам'ятки архітектури, скульптури, живопису, гравюри, прикладного й ужиткового мистецтва тощо) та історичних артефактів (археологічні знахідки, акти, рукописи, стародруки, карти та креслення, медалі, печатки). Подієві кліше охоплюють світлини, які відображають діяльність Національного інституту ім. Оссолінських і Музею князів Любомирських до 1940 р.

Датування збірки. Хронологічно збірка охоплює приблизно сто років: від середини ХІХ ст. – до кінця 30-х років ХХ ст. Більшість фотонегативів не містять даних про дату виготовлення. Предметні кліше датовані рідко, іноді зазначено дату на подієвих кліше. Назвемо деякі датовані зображення: учасники Січневого повстання 1863 р. (НГ 3433), загальний вигляд міста Львова 1895 р. (НГ 2192), виставка в Оссолінеумі 1917 р. (НГ 1404 – НГ 1412), військові дії 1918 р. (НГ 3576), інтер'єр костелу у Віслиці після військових дій

1914–1918 років (НГ 2569), засідання Мирної конференції у Версалі 5 травня 1919 р. (НГ 2572), гробівець у місцевості Біляни біля Варшави 1919 р. (НГ 3267а), археологічна виставка 1920 р. (НГ 2150, НГ 2151), військове вторгнення у Верхній Сілезії 1920 р. (НГ 2570), свічник-трійця на Міжнародній виставці народного мистецтва у Парижі 1925 р. (НГ 3175а), склепіння у читальних залах Оссолінеуму 1937 р. (НГ 3188 – НГ 3190), викопування сховища від авіаударів у парку біля Оссолінеуму у серпні 1939 р. (НГ 3882 – НГ 3885), груповий портрет евакуаторів Музею князів Любомирських у вересні 1939 р. (НГ 3873).

Автори кліше. В описах фотонегативів автори зазначені зрідка. Переважно підставою для визначення фотографів є оригінальні конверти фотоательє. Зокрема, авторами кліше є: В. Вибрановський (W. Wybranowski; НГ 2327), С. Коморницький (S. Komornicki; НГ 3097 – НГ 3143), Я. Зубрицький (J. Zubrzycki; НГ 2134), Я. Мечковський (J. Mieczkowski; НГ 2219), Л. Осташевський (L. Ostaszewski; НГ 3267а), Л. Пьотрович (L. Piotrowicz; НГ 2409), К. Скірський (K. Skórski; НГ 2187), Е. Тремеський (E. Trzemeski; НГ 1971), А. Шуберт (A. Szubert; НГ 2189, НГ 6737), Б. Януш (B. Janusz; НГ 3063 – НГ 3096, НГ 3890 – НГ 3893).

Кліше із зображенням творів мистецтва

Фотонегативи із зображенням творів мистецтва становлять більшу частину збірки. Перелік цих кліше сягав би десятків сторінок, тому назвемо деякі зображення, класифікуючи їх за видами мистецтва.

Архітектурні пам'ятки: Ам'єнський собор (Франція); зали Версальського палацу біля Парижа; будівлі Варшави та її передмістя; собор Святого Стефана у Відні; мечеть у Каїрі; собор Св. Софії у Києві; Вавель у Кракові (загальний вигляд замкового комплексу та окремі його частини); Вірменський собор, костел єзуїтів (нині — Гарнізонний храм свв. апп. Петра і Павла), Домініканський костел, монастир кармеліток XVIII ст., будинок Галицького кредитного товариства та інші пам'ятки Львова; собор Василя Блаженного у Москві; Поморянський замок; Старосільський замок; костел кармелітів у Теребовлі. Також репрезентовано менш відомі, а подекуди вже втрачені пам'ятки сільської місцевості: костел у Янові (тепер — Івано-Франкове), маєток у селі Хрущина, костел у Микулинцях, дерев'яні церкви у Вирові, Кам'янці-Бузькій тощо.

Скульптури авторства: Д. д'Анже (d'Angers), Д. Л. Берніні (Bernini), Е. А. Бурдель (Bourdelle), Карделлі (Cardelli), К. Меньє (Meunir), Мікеланджело (Michelangelo), В. Олещинського (Oleszczyński), Я. Райхерт-Тот (Reichertówna), Ф. Рюда (Rude), Ф. Сярчинського (Siarczyński), Цуккі (Zucchi) та інших митців.

Збірка містить кліше із зображенням пам'яток *іконопису*, виконаних на полотні, на стінах (фрески), на папері (народний дереворит, мідерит тощо), на склі (вітраж).

Живопис репрезентовано творами таких художників: Т. Аксентович (Axentowicz), Г. Байєр-Бертранд (Beyer-Bertrand), М. Бачіареллі (Bacciarelli), Я. Борковський (Bąkowski), П. Бріль (Brill), Р. Гадзевич (Hadziewicz), А. Грабовський (Grabowski), Гроссі (Grossi), А. Гроттгер (Grottger), Ж.-Л. Давид (David), Дітріх (Dietrich), В. Еляш-Радзіковський (Eljasz-Radzikowski), Жаметт (Jamett), Ю. Зімлер (Simmler), А. Караччі (Caracci), М. Кебер (Kober), В. Косак (Kossak), Ю. Косак (Kossak), В. Кродель (Krodel), С. Ленц (Lentz), Я. Матейко (Matejko), Ф. А. Маульберч (Maulbertsch), К. Машковський (Maszkowski), Мікеланджело (Michelangelo), Мініат (Miniat), Міріс (Mieris), Ф. Я. Моравський (Morawski), Ж. П. Норблен (Norblin), Ю. Пешка (J. Peszka), Ю. Пічман (Pitschmann), К. Похвальський (Pochwalski), Ф. К. Прек (Prek), Н. Пуссен (Poussin), Рембрандт (Rembrandt), А. Ромер (Römer), Рубенс (Rubens), Рустем (Rustem), Сейбольдт (Seiboldt), В. Соберт (Sobert), М. Стахович (Stachowicz), Д. Тенірс (Teniers), Тіціан (Tiziano), І. Філіпович (Filipowicz), Ю. Хелмонський (Chełmoński), Швайкарт (Schweikart), Шнайдер (Schneider).

З цього переліку варто виокремити Я. Матейка, полотно якого на кліше Музею чи не найбільше. Зокрема представлено такі картини художника: «Битва під Грюнвальдом», «Блазень», «Конституція 3 Травня», «Люблінська унія», «Рейтан», «Стефан Баторій під Псковом», «Ян III Собеський під Віднем», «Hold Pruski» («Пруська данина»), «Polonia» («Польща»), автопортрет Я. Матейка, а також портрети Коперника, В. Ствоша, польських королів Болеслава Кривовустого, Сигізмунда Августа, Владислава I Локетек, Владислава Ягайла, Казимира Ягеллончика, королеви Ядвіги.

Загалом портрети становлять значну частку зображень на кліше. Збірка містить портрети М. Оссолінського, представників родини Любомирських (Андрія, Генріха, Єжи, Ієроніма, Людвіки

(з Сосновських), Юзефа), Ю. Словацького та його батьків; портрети духовенства: митрополита Атанасія Шептицького, архієпископа Ігнація Красицького, єпископів Гозіюша, Залуського, Шембека; портрети польських королів і високопосадовців: Августа II, Міхала Корибути Вишневецького, Яреми Вишневецького, Криштофа Збарзького, Станіслава Ліщинського, Казимира Нестора Сапіги, Сигізмунда III, Якуба Собеського, Яна Казимира, Яна III Собеського; портрети політиків і суспільно-культурних діячів: О. Батовського, Т. Костюшка, Ф. Смуглевича, Г. Терборха, Т. Шидловського. Також репрезентовано жіночі портрети: Ізабелли (з Понятовських), Лаури Забельської, королеви Марії Казимири, княгині Понятовської (з Кінських), мадам Рекам'є, Теофілії Собеської (з Данилевичів).

Техніка *пастель* репрезентована портретами: Ю. Дзержовського; Г. Коллонтая, І. Красицького, А. Нарушевича, І. Потоцького (автор — Л. Ф. Марто (Marteau); Марії Терези (автор — Ж. Е. Ліотар (Liotard); Станіслава II Августа (автор — М. Бачіареллі (Vacciarrelli); І. Цетнера.

У збірці представлено *акварелі* таких художників: О. Батовський (Batowski), П. Гаварні (Gavarni), Галлер (Haller), Я. Н. Гловацький (Glowacki), Я. Дамель (Damel), Ю. Коссака (Kossak), Машковський (Maszkowski), Ю. Пешка (Peszka), Г. Родаковський (Rodakowski), Й. Свобода, В. Скочиляс (Skoczylas), Б. Спрангер (Spranger), М. Стахович (Stachowicz), Ф. Табачинський (Tabaczyński), Ф. Тепа (Тера), С. Фабіанський (Fabijański), Ю. Фалат (Falat), Т. Чишковський (Czyszkowski).

Зокрема численно репрезентовано акварелі Ю. Коссака: «Балерини після вечері», «Острів'янин (народні типажі)», «Переправа ротмістра через Дністер», «Портрет Коссака Владислава», «Циганський табір», «Jeszcze Polska nie zginela», «Галеринський», «Заглоба і діти Скшетуського», «Костел на узвишші», «Красічин», «Онука художника серед індіків», «Переправа через Дніпро», «Пісня легіонів», «Полювання на лисицю в степу», «Похід татар», «Табун татарський», «Хресна мати», «Ярмарок». На акварелях Ю. Пешка здебільшого зображено місцини Вільнюса: «Вигляд Вільнюса», «Вулиця і костел Св. Казимира», «Вулиця Рибна», «Зелений міст», «З-під замкової гори», «Кафедральний собор Св. Станіслава», «Околиці», «Околиці Поплави», «Ратуша» тощо.

На кліше представлено *рисунки* авторів: Альбані (Albani), Й. Амман (Amman), К. д'Арпіно (d'Arpino), Л. Бальді (Baldi), Бараччі (Baracci), Ф. Бартолоцці (Bartolozzi), Д. Л. Берніні (Bernini), Г. Блеш (Blesch), Б. Бокаччіно (Bocaccino), Д. Бутс (Bouts), І. Вагілевич (Wagilewicz), Д. Вазарі (Vazari), П. Веронезе (Veronese), Г. Віллінгер (Willinger), Р. Гадзевич (Hadziewicz), Ф. Гверчіно (Guercino), П. Гіжицький (Giżycki), А. Гіршберг (Hirsberg), С. Глоговський (Glogowski), К. Годабський (Godebski), Б. Готц (Götz), А. Гроттгер (Grotgger), Й. Гуфнагель (Hufnagel), Г. Гуфнагель (Hufnagl), Дзуккоро (Zuccherero), К. Дольчі (Dolci), Доменікіно (Domenichino), А. Дюрер (Dürer), Ю. Зімлер (Simmler), Т. Заборовський (Zaborowski), А. Карраччі (Carracci), К. Келісінський (Kielisiński), А. Корреджо (Correggio), Ф. Костжевський (Kostrzewski), Ю. Коссак (Kossak), Я. Мальчевський (Malczewski), К. Маратті (Maratti), Я. Матейко (Matejko), Ф. А. Маульберч (Maulbertsch), С. Ноаковський (Noakowski), Ю. Пешка (Peszka), С. Рейхан (Reichan), Рембрандт (Rembrandt), С. Роза (Rosa), Р. Санті (Santi), В. Скочиляс (Skoczylas), Ф. Смуґлевич (Smuglewicz), Б. Спрангер (Spranger), В. Ствош (Stwosz), С. Стриєнська (Stryjeńska), Й. Таузер (Tauzer), Ф. Тера (Tera), В. Тіціан (Tiziano), Тінторетто (Tintoretto), Р. Тіргей (Tirgalle), Д. Тєполо (Tiepolo), Ф. Флоріс (Floris), Д. Ходовецький (Hodowiecki), О. С. Хотовський (Chotowski), М. Церха (Cercha), Ф. Цуккареллі (Zuccarelli), К. Шайноха (Szajnocha), Шальк (Schalck), Я. К. Шляхтовський (Szlachtowski), Т. Штіммер (Stimmer).

Особливе місце посідають рисунки А. Дюрера — його роботи містяться на кількох десятках кліше. Також численно представлено роботи А. Гроттгера, зокрема рисунки з серії «Літуанія», виконані кольоровими олівцями.

Збережено зображення *ескізів* декількох робіт: «Кубанці» і «Бедуїн на коні» Ю. Коссака, «Ангелятко» Леонардо да Вінчі, «Костюшко під Рацлавицями» Я. Матейка, «Поклоніння пастухів» Ф. А. Маульберча (Maulbertsch), «Портрет І. Сангушка» Е. П. Рокштуля (Rockstuhl) тощо.

Найчисленніше у збірці репрезентовано митців, які виконували естампи у техніках *гравюри* (акватинта, дереворит, лінорит, літографія, мецотинто, мідерит, сталерит, офорт): З. Айдукевич (Aidukiewicz), Й. Амман (Amman), Л. Аріосто (Ariosto), К. Ауер (Auer),

Е. Бек (Baeck), Г. Боденер (Bodenehr), П. Брейгель (Bruegel), Вейс (Weiss), П. Висоцький (Wysocki), П. Вишковський (Wyszkowski), Г. Вієрікс (Wierix), М. Вошанка (Woszczanka), К. Гайє (Haye), Ю. Ганфштенгль (Hanfstaengel), Гейгер (Geiger), Ю. Гелліх (Hellich), Г. Гіршель (Hirszel), Я. Н. Гловацький (Glowacki), В. Гондіус (Hondius), Греведон (Grevedon), Ф. Л. Дебюкур (Debucourt), Т. Доллабелла (Dolabella), Др'юмер-Пйотровський (Dröhmer-Piotrowski), Г. Еделінк (Edelink), Жолібож (Zoliborz), Заблоцький (Zabłocki), Й. Зоннтаг (Sonntag), Я. Зярнко (Ziarnko), Ж. Калло (Callot), К. В. Келісінський (Kielisiński), Ф. Костецький (Kostecki), М. Кохер (Kocher), Ш. Н. Кошен (Cochin), Й. Крігубер (Kriehuber), Лаутенсак (Lauttensack), Ж.-Ф. Ле Ба (Le Bas), Г. Леднер (Ledner), Н. Лемір (Lemire), С. Лянгер (Langer), С. Малаховський (Małachowski), Маркль (Marckl), П. А. Мартіні (Martini), К. Е. Мурес (Mauraisse), А. Мурін (Maurin), П. Негроні (Negroni), Нільсон (Nilson), П. Новеллі (Novelli), Я. П. Норблен (Norblin), Оберт (Aubert), Ю. Озембловський, Я. Олещинський (Oleszczyński), Н. Орда (Orda), Г. Перелле (Perelle), Ю. Пешка (Peszka), Пілер (Piehler), А. Г. Пустовойтова (Pustowójtówna), М. Пшибильський (Przybylski), Саделер (Sadelер), Г. Семирадський (Siemiradzki), Й. К. Сисанг (Sysang), В. Скочиляс (Skoczylas), Снідерхоф (Snyderhof), М. Б. Стенчинський (Stęczyński), Н. Томас (Thomas), Томашевський (Tomaszewski), Туїон (Toullion), Й. Я. Турнейзер (Thurneysser), І. Фальк (Falck), М. Фаянс (Fajans), Ж. Франсієр (Franssieres), Я. Фрей (Frey), Р. Хогє (Hooghe), Д. Ходовецький (Chodowiecki), Д. Хопвуд (Hopwood), П. Хох (Hoogh), Ю. Цеглінський (Cegliński), Чехович (Czechowicz), Шмідтер (Schmidter), Штауб (Staub), Шустер (Szuster), Ф. Ясенський (Jasiński), Ф. С. Ясінський (Jasiński) та інші.

Серед мідеритів можна виокремити кліше із зображеннями святого Станіслава Костки, які зберігалися у Бібліотеці Павліковських. Граверами цих зображень були митці: Боровський (Borowski), В. Брюгген (Bruggen), А. Буркгарт (Burkchart), Гайнцельман (Hainzelmann), А. Герик (Gieryk), Енгельбрехт (Engelbrecht), К. Кат (Cath), Й. Клаубер (Klauber), Й. Г. Коллер (Koller), Лисаковський (Lysakowski), Матієллі (Mattielli), Д. Мокетті (Mochetti), К. Орсоліні (Orsolini), Померанціус (Pomerancius), Соделер (Sodeler), Тадешіні (Tadeschini), А. Фрайндт (Freindt), Ф. Штебер (Stöber).

На гравюрах зображено загальний вигляд місцевостей та окремих архітектурних пам'яток: Вавель у Кракові, Варшава XVII ст., Версаль, міські ворота Відня, Замкова гора і храм Вознесіння Господнього у Вільнюсі, низка місцин у Гданську (Арсенал, Зелені ворота, Стара ратуша, Портовий кран тощо), Добромиль, Єрусалим, Крем'янець, Луцький замок, вигляд Львова XVII ст., Люблін, Пінськ, Пйотрков Трибунальський, Познань, Прага, Сандомир, Торунь.

Як різновид мистецтва у збірці широко представлено *ілюстрації*: від середньовічних мініатюр на рукописних книгах до новочасної графіки у часописах, альбомах тощо. Зокрема, у збірці зафіксовано ілюстрації до видань: “*Illustrierte Rittengeschichte*” (з дереворитом «Рицарське життя»); “*Regum Poloniae Icones*” (зі гравюрами Т. Третера (Treter), на яких зображено польських королів); “*Rok myśliwca*” (з ілюстраціями Ю. Коссака); “*Kronika Polska*” М. Бельського (з гравюрою на дереві «Битва під Оршею»); “*La lithographie Française*” (з літографічними ілюстраціями); “*Wesela*” (з роботою С. Виспянського на титульному аркуші), а також гравюри на сторінках часописів “*Kłosa*”, “*Tygodnik ilustrowany*”, “*Bluszczy*”.

На кліше збережено ілюстрації до літературних творів В. Гамільтона, М. Віртенберзької, С. Віткевича, М. Рея, К. Курпінського, А. Міцкевича, Я. Х. Пасека, а також до «Енциклопедії» Дідро, збірника нот Кольберга, альбомів Мучковського та Страшевича, репрезентовано серію ілюстрацій Г. Доре до Біблії і його мідерит до байки Лафонтена «Вовк та ягня».

Крім того, у збірці зафіксовано пам'ятки *декоративно-прикладного і декоративно-ужиткового мистецтва*: зразки гобеленів, витинанок, а також камін, кухоль, подорожній набір для писання (належав Ю. Словацькому), турецькі сідла, вироби з металопластики тощо.

Кліше із зображенням історичних артефактів

Археологічні знахідки відображають насамперед пам'ятки, які зберігалися у Музеї Любомирських, зокрема знаряддя праці бронзової епохи, перську зброю XVI ст., вогнепальну зброю XVI–XVII ст., шаблі і палаші XVII–XVIII ст., гармату для святкових салютів XVII ст., польські монети часів Станіслава Августа, посох прочанина, вервечку князя Радзівіла тощо.

Серед *документів* можна виокремити середньовічні та новочасні акти: диплом Казимира Великого про заснування Краківського університету, документи князів Болеслава Сором'язливого, Владислава Опольчика, Земовита IV, Пшемислава II, рахунок соляної шахти в Бохні XV ст., диплом Королівського товариства приятелів наук у Варшаві та інші документи.

Сфотографовано *рукописи*: автограф комедії «Сарматизм» Ф. Заболоцького, аркуш із рукопису І. Красіцького «До короля», автограф поеми «Король-Дух» Ю. Словацького, автограф поеми «Фарис» А. Міцкевича тощо.

Представлено окремі аркуші (переважно титульні) *стародруків*: гданської книги XV ст., першого Краківського видання Біблії М. Шарффенберга 1561 р., французької книги “Temple des Muses” XVII ст., Перемишльського Требника з мініатюрою «Христос біля колодязя».

У збірці кліше збережено чимало *карт і креслень*. Зокрема, план міста Львова 1772 р. та креслення львівських архітектурних споруд: собору Святого Юра, Гарнізонного храму свв. апп. Петра і Павла (костелу єзуїтів), римо-католицької семінарії і костелу, Вірменського кафедрального собору (проект центрального опалення), Бернардинського костелу, костелу Марії Магдалини, міської лікарні (колишнього монастиря піарів). Відображено креслення храмів: костелу домініканського монастиря в Золотому Потоці і костелу Пресвятої Трійці в Микулинцях (Тернопільська область, Україна); костелу в Брешіа, храму Санта-Марія Ассунта в Каріньяно та церкви Іль-Джезу в Римі (Італія); базиліки Святого Мартина у Вайнгартені та проекту храму в Дрездені (Німеччина); костелу Вознесіння (Внебовзяття) Діви Марії в Хелмно (Польща). Також відтворено креслення театру у Віденці (Італія), план битви під Грюнвальдом 1710 р., гумористичну мапу Європи 1876 р. тощо.

На кліше зафіксовано *медалі*, виготовлені на честь діячів польської культури: С. Конарського, С. Лінде, А. Міцкевича, А. Нарушевича, М. Оссолінського, Ю. Словацького. Сфотографовано також медалі Сигізмунда Августа 1532 р., Крайової виставки 1894 р. у Львові, пам'ятки з нагоди вступу Польщі до Ліги Націй 1926 р. та інші пам'ятні медалі.

Сфрагістика репрезентована печатками: святого Бернарда; Папи Римського Боніфація VIII; польських королів Владислава I,

Владислава Локетека, Владислава Опольчика, Казимира Великого, Лешка Чорного; династії Ліхтенштейн; Раймунда VII з Тулузи; гнзненського архієпископа Якуба Свинки. Представлено сфрагістику українських міст Львова, Гримайлова (на Тернопільщині); Королівського товариства приятелів наук у Варшаві; Краківської капітули XII ст.; Паризького університету (середньовічна печатка).

Кліше, на яких відображено діяльність Національного інституту ім. Оссоліньських та Музею князів Любомирських до 1940 р.

Збірка містить зображення фундаційної грамоти 1817 р. (НГ 1342), запрошення Г. Павліковського на урочистості з нагоди закладання каменя Оссолінеуму (НГ 1344), проєктів реставрації будівлі колишнього монастиря кармеліток, рисунків і планів перебудови будівлі, оздоблення інтер'єру, головного та бокових фасадів (НГ 1219, НГ 1220, НГ 1332 – НГ 1334, НГ 1395, НГ 1477, НГ 1478, НГ 2002, НГ 2004, НГ 2122).

На кількох десятках фотонегативів відображено колишній інтер'єр читальних залів, книгосховищ, робочих кімнат та інших приміщень (НГ 1346, НГ 1425, НГ 1426 – НГ 1434, НГ 1507 – НГ 1523, НГ 1538, НГ 1540, НГ 1542 – НГ 1549, НГ 1592, НГ 1604, НГ 1607 – НГ 1609, НГ 1612, НГ 1616 – НГ 1619, НГ 2862, НГ 2863, НГ 2961, НГ 2962).

Кліше містять фотопортрети персоналу Оссолінеуму і Музею князів Любомирських, а також фоторепродукції портретів засновників цих установ (НГ 1352 – 1362, НГ 1435, НГ 1436, НГ 1494 – НГ 1499, НГ 1502 – НГ 1506, НГ 1524 – НГ 1537, НГ 1539, НГ 1541, НГ 1594 – НГ 1596, НГ 1605, НГ 1606, НГ 1610, НГ 1611, НГ 1958).

На кліше зафіксовано окремі робочі моменти, фотофакти з історії закладів: звірка фонду у книгосховищах (НГ 1500, НГ 1501, НГ 1613), перевірка колекції нумізматики (НГ 1614), робота з каталогами (НГ 1615). Відображено експозиційну діяльність Оссолінеуму: виставки, присвячені Ю. Словацькому (НГ 1625 – НГ 1628, НГ 1745) і Т. Костюшку (НГ 1404 – НГ 1422), археологічну виставку 1920 р. (НГ 2150, НГ 2151), ювілейну виставку творів Ю. Коссака (НГ 1242, НГ 1243, НГ 1330, НГ 1331) тощо.

Отже, фотографічні кліше з колекції колишнього Музею князів Любомирських містять значний інформаційний матеріал щодо мистецьких збірок та історичних артефактів Музею. Крім того,

у збірці відображено персональний склад Оссолінеуму та Музею, зафіксовано інтер'єр приміщень, повсякденну і виставкову діяльність цих закладів до 1940 р.

1. Голій Р. Збірка фотонегативів на склі Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника: загальний огляд джерел. *Мистецька культура: історія, теорія, методологія* : тези доп. VIII Міжнар. наук. конф. (Львів, 20 листоп. 2020 р.) / НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника, Ін-т досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів. Львів, 2020. С. 168–170.
2. Котлобулатова І. Львів на фотографії: 1860–2006 = Lwów na fotografii: 1860–2006. Львів : Центр Європи, 2006. 312 с.
3. Котлобулатова І. Львів на фотографії – 2: 1860–2011 = Lwów na fotografii – 2: 1860–2011. Львів : Центр Європи, 2011. 352 с.
4. Котлобулатова І. Львів на фотографії – 3. Львів'яни = Lwów na fotografii – 3. Lwowianie. Львів : Центр Європи, 2014. 320 с.
5. Красник У. Збірка негативів з колекції колишнього музею Любомирських (тематико-типологічний аналіз). *Мистецька культура: історія, теорія, методологія* : тези доп. Міжнар. наук. конф. (Львів, 28 листоп. 2014 р.). Львів, 2014. С. 132–135.
6. Gębarowicz M. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we Lwowie (z 10 podobiznami). Lwów : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 1926. 24 s.
7. Jackiewicz D. Karol Beyser 1818–1877. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 2012. 136 s.
8. Jackiewicz D. Konrad Brandel 1838–1920. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 2015. 148 s.
9. Jackiewicz D. Maksymilian Fajans 1825–1890. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 2014. 136 s.
10. Katalog Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Fotografie dzieł sztuki polskiej wykonane przed rokiem 1900. Kraków, 2019. 495 s.
11. Matwijów M. Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948. Wrocław : Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum, 1996. 335 s.
12. Miasto na szklanych negatywach. Warszawa 1916 w fotografiach Willy'ego Römera. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 2010. 135 s.
13. Mieczysław Karłowicz. Fotografie / oprawianie i redakcja Zbigniew Ładygin. Kraków, 2019. 334 s.
14. Stanisław Kazimierz Kosszkowski. Kocham fotografię. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 2019. 228 s.
15. Żakowicz A. Fotografia Galicyjska do roku 1918. Częstochowa-Katowice-Lwów, 2008. 180 s.

References

1. Holii, R. (2020). Zbirka fotonehatyviv na skli Instytutu doslidzhen biblioteknykh mystetskykh resursiv LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka: zahalnyi ohliad dzherel [A collection of the photographic negatives on the glass of Institute of investigation of library art resources of Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine: a general overview of resources]. *Mystetska kultura: istoriia, teoriia, metodolohiia* : tezy dop. VIII Mizhnar. nauk. konf. (Lviv, 20 lystop. 2020 r.) / NAN Ukrainy, LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka, In-t doslidzhen biblioteknykh mystetskykh resursiv. Lviv, pp. 168–170. [in Ukr.].
2. Kotlobulatova, I. (2006). *Lviv na fotohrafii: 1860–2006* = Lwów na fotohrafii: 1860–2006 [Photos of Lviv: 1860–2006]. Lviv : Tsentr Yevropy, 312 p. [in Ukr.; in Pol.].
3. Kotlobulatova, I. (2011). *Lviv na fotohrafii – 2: 1860–2011* = Lwów na fotohrafii – 2: 1860–2011 [Photos of Lviv – 2: 1860–2011]. Lviv : Tsentr Yevropy, 352 p. [in Ukr.; in Pol.].
4. Kotlobulatova, I. (2014). *Lviv na fotohrafii – 3. Lviviany* = Lwów na fotohrafii – 3. Lwowianie [Photos of Lviv – 3. Residents of Lviv]. Lviv : Tsentr Yevropy, 320 p. [in Ukr.; in Pol.].
5. Krasnyk, U. (2014). Zbirka nehatyviv z kolektsii kolyshnoho muzeiu Liubomyrskykh (tematyko-typolohichniy analiz) [Collection of the negatives from the collection of the former Liubomyrsky museum (thematic and typological analysis)]. *Mystetska kultura: istoriia, teoriia, metodolohiia* : tezy dop. Mizhnar. nauk. konf. (Lviv, 28 lystop. 2014 r.). Lviv, pp. 132–135. [in Ukr.].
6. Gębarowicz, M. (1926). *Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we Lwowie (z 10 podobiznami)* [Ossolineum in Lviv (with 10 portraits)]. Lwów : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 24 p. [in Pol.].
7. Jackiewicz, D. (2012). *Karol Beyer 1818–1877*. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 136 p. [in Pol.].
8. Jackiewicz, D. (2015). *Konrad Brandel 1838–1920*. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 148 p. [in Pol.].
9. Jackiewicz, D. (2014). *Maksymilian Fajans 1825–1890*. Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 136 p. [in Pol.].
10. *Katalog Fototeki Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Fotografie dzieł sztuki polskiej wykonane przed rokiem 1900* (2019) [Catalogue of Photo library of Institute of Art History of Jagiellonian University. Photography of Polish artwork made before 1900]. Kraków, 495 p. [in Pol.].
11. Matwijów, M. (1996). *Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948* [A struggle for Lviv goods during 1945–1948]. Wrocław : Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum, 335 p. [in Pol.].

12. *Miasto na szklanych negatywach. Warszawa 1916 w fotografiach Willy'ego Römera* [A city on the glass negatives. Photos of Warsaw in 1916 of Willy Römer] (2010). Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 135 p. [in Pol.].
13. Ładygin, Z. (ed., 2019). *Mieczysław Karłowicz. Fotografie* [Mieczysław Karłowicz. Photography]. Kraków, 2019. 334 p. [in Pol.].
14. *Stanisław Kazimierz Kosszkowski. Kocham fotografię* [Stanisław Kazimierz Kosszkowski. I love photography] (2019). Warszawa : Dom Spotkań z Historią, 228 p. [in Pol.].
15. Żakowicz, A. (2008). *Fotografia Galicyjska do roku 1918* [Galycian Photography up to 1918]. Częstochowa-Katowice-Lwów, 180 p. [in Pol.].

Roman Holii, Candidate of Historical Sciences, Researcher of the Department of Scientific Research of Special Kinds of Documents of the Research Institute for Art Library Resources, Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

Photographic clichés from the collection of the former Museum of the Lubomirski Princes, which are collected in the Research Institute for Art Library Resources of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv contains a collection of clichés of the Museum of the Lubomirski Princes, liquidated in January 1940. The collection numbered 2910 units, of which 2864 clichés were identified.

The dating of the collection covers about a hundred years before 1940. Most of the negatives contain images of art monuments. Therefore, the collection was founded to produce positive photographic and printed images.

Probable tasks of the collection: to preserve photographic images of art objects that were in the Museum of the Lubomirski Princes; to save photo portraits of Ossolineum employees; to save photo documents about events in the history of Ossolineum.

The collection has two semantic types of photonegatives: subject and event. Subjective clichés include photographs of works of art (monuments of architecture, sculpture, painting, engraving, applied arts etc.) and historical artifacts (archaeological finds, documents, manuscripts, old prints, maps and drawings, medals, seals). Event clichés cover photographs of the Ossolineum and the Museum of the Lubomirski Princes before 1940.

Keywords: *photonegatives, clichés, Museum of the Lubomirski Princes.*